

Kako sva odkrivali netopirje Vietnamu

Nastja Kosor in Nika Krivec

Februarja in marca letos sva bili na enomesečnem potovanju po Vietnamu. Najina pot je potekala od največjega mesta Hošiminh (bivši Sajgon) na jugu, preko rajskih plaž in nacionalnih parkov do prestolnice Hanoj in riževih polj na severu. Vietnam naju je navdušil s kulinariko, pokrajinami in preprostostjo domačinov, marsikdaj pa precej šokiral, saj so se med nami pokazale mnoge kulturne in miselne razlike. Čisto po naključju sva se na poti srečali tudi z netopirji, kar se nama je še posebej vtisnilo v spomin.

Prve netopirje sva srečali v tunelih Cu Chi na obrobju mesta Hošiminh. Tunele so med vietnamsko vojno uporniki iz južnega Vietnamu uporabljali kot skrivališče, bivališče in za tihotapljenje potrebščin. Na ogled smo se odpravili z vodičem. Če so morda popolna tema, tišina in majhnost prostorov v nas vzbudili občutke nelagodja, pa to ni veljalo za 5 speh netopirjev, ki so viseli s stropa. Tako, kot so se nekoč Vietnamci skrivali pred Američani, so se verjetno oni skušali skriti pred nami – radovednimi popotniki, vendar jim to ni uspelo! Po obliki nosnega hrustanca sva predvideli, da so netopirji predstavniki rodu podkovnjakov (*Rhinolophus*). Tako sva se zatopili v opazovanje netopirjev, da sva zaostali za skupino in edino lučjo, ki smo jo imeli v temnem predoru, zato na žalost nisva utegnili fotografirati. Najino navdušenje je pospremlilo vreščanje azijskih turistov, ko so opazili, da v predorih nismo sami. Ko so videli, da netopirji niso nevarni, so, kot je zanje značilno, posegli po fotoaparatih.

SLIKA 30. Netopirji iz skupine letelih lisic a) "Kaj se tu dogaja?", b) "zrelo sadje" (foto: Nika Krivec).

Iz Ho Chi Minha sva se odpravili v delto reke Mekong, kjer sva si ogledali plavajočo tržnico in muzej vietnamske kulture. Ker nisva vedeli, kaj bi tam še počeli, sva kupili karto za večerni avtobus. Med čakanjem sva prebiralali vodič in iskali idejo, kako prebiti še preostanek dneva. Kar naenkrat nama je v oči padel odstavek o bližnjem mestecu Soc Trang, kjer naj bi na dvorišču neke pagode (to je neke vrste budistični tempelj)

na drevesih živelo več sto netopirjev iz družine letečih lisic (Pteropodidae) in sicer, kot sva kasneje ugotovili, iz rodu *Pteropus*. Hitro sva prestavili karto za avtobus na naslednji dan in se zjutraj odpravili proti pagodi. V Soc Trangu sva imeli najprej nekaj težav, ker nihče ni vedel nič o netopirjih v pagodi. Na srečo sva naleteli na prijaznega učitelja angleščine, ki nama je poklical taksi in ga usmeril na pravo lokacijo. Tam sva si najprej ogledali pagodo, nato pa na dvorišču za njo končno zagledali dolgo pričakovani prizor – stotine orjaških netopirjev, ki so viseli s krošenj 20-metrskih dreves. S prostim očesom sva lahko videli njihove oranžne trupe in temnorjave glave. Glava letečih lisic spominja na lisičjo – od tod tudi ime. Razpon prhuti imajo do 1,7 m in tehtajo do 1,5 kg. Prehranjujejo se s sadjem, nektarjem in cvetnim prahom rastlin. Eholokacije nimajo; velike oči jim omogočajo orientacijo z vidom.

SLIKA 31. a) Mirujoči netopir in b) leteča lisica v letu (foto: Nika Krivec).

Netopirji na drevesih so večinoma mirovali ali pa se čistili, nekaj pa jih je med najinim opazovanjem tudi poletelo. Turistični vodič je dejal, da je pri opazovanju netopirjev pod krošnjami dobro imeti s sabo dežnik ali pelerino, saj tudi za netopirske izločke velja zakon gravitacije. Midve nisva imeli nič od tega, kar sva kasneje malce obžalovali.

Ko sva pozneje z navdušenjem pripovedovali kakšnemu Vietnamcu, ki je razumel angleško, da sva videli te ogromne živali, so vsi vprašali, če sva jih tudi jedli, saj jih nekateri tam lovijo in jedo. Razložili sva, da sva biologinji in da naju netopirji zanimajo z drugačnega vidika in da se netopirjev iz več razlogov ne bi smelo jesti. Večina vrst letečih lisic je ogroženih ravno zaradi prekomernega lova, pa tudi krčenja gozdov. Regija je iz zgodovinskih, finančnih in drugih razlogov na področju ohranjanja netopirjev še nerazvita, želiva pa si, da bi Vietnamci v prihodnosti netopirje videli ne kot užitne "sadeže", ampak zgolj kot "sadjejede živali".